

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

© 2017 БУРЛАН С. А., КАТКОВА Н. В.

УДК 657.37

Бурлан С. А., Каткова Н. В. Організаційне забезпечення формування інтегрованої звітності підприємства

У статті розглянуто організаційні аспекти формування інтегрованої звітності на сучасному підприємстві в контексті функціонального призначення даної звітності як елемента інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень. Визначено основні проблеми організації забезпечення процесу побудови ефективної системи інтегрованої звітності підприємства, врахування яких дозволяє отримувати очікувані результати та забезпечувати виконання цілей інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень. Надано рекомендації щодо організації системи інтегрованого обліку та контролю, процесів введення, обробки та використання інформації для складання інтегрованої звітності; запропоновано організаційну модель процесу формування інтегрованої звітності підприємства. Відзначено, що в організаційних системах сучасних підприємств мають бути закладені потенційні можливості трансформації інформації стосовно фінансових та нефінансових аспектів діяльності в економічну цінність.

Ключові слова: інтегрована звітність, підприємство, управлінський облік, організаційні аспекти, інформаційне забезпечення, управлінські рішення, ресурси, результати.

Рис.: 3. **Бібл.:** 18.

Бурлан Світлана Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри обліку і аудиту, Чорноморський національний університет ім. П. Могили (вул. 68 Десантників, 10, Миколаїв, 54003, Україна)

E-mail: burlan_sa@mail.ru

Каткова Наталія Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і економічного аналізу, Національний університет кораблебудування ім. Адмірала Макарова (пр. Героїв України, 9, Миколаїв, 54025, Україна)

E-mail: nataliavkatkova@gmail.com

УДК 657.37

UDC 657.37

Бурлан С. А., Каткова Н. В. Организационное обеспечение формирования интегрированной отчетности предприятия

В статье рассмотрены организационные аспекты формирования интегрированной отчетности на современном предприятии в контексте функционального назначения данной отчетности как элемента информационного обеспечения процесса принятия управленческих решений. Определены основные проблемы организационного обеспечения процесса построения эффективной системы интегрированной отчетности предприятия, учет которых позволяет получать ожидаемые результаты и обеспечивать выполнение целей информационной поддержки принятия управленческих решений. Даны рекомендации по организации системы интегрированного учета и контроля, формированию интегрированной отчетности, процессов ввода, обработки и использования информации для составления интегрированной отчетности; предложена организационная модель процесса формирования интегрированной отчетности предприятия. Отмечено, что в организационных системах современных предприятий должны быть заложены потенциальные возможности трансформации информации относительно финансовых и нефинансовых аспектов деятельности в экономическую ценность.

Ключевые слова: интегрированная отчетность, предприятие, управленческий учет, организационные аспекты, информационное обеспечение, управленческие решения, ресурсы, результаты.

Рис.: 3. **Библ.:** 18.

Бурлан Светлана Анатолієвна – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри учета и аудита, Черноморский национальный университет им. П. Могили (ул. 68 Десантников, 10, Николаев, 54003, Украина)

E-mail: burlan_sa@mail.ru

Каткова Наталья Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры учета и экономического анализа, Национальный университет кораблестроения им. Адмирала Макарова (пр. Героев Украины, 9, Николаев, 54025, Украина)

E-mail: nataliavkatkova@gmail.com

Burlan S. A., Katkova N. V. The Organizational Support of Formation of the Integrated Enterprise Reporting

The article considers the organizational aspects of formation of the integrated reporting in a contemporary enterprise in the context of the functional purpose of this reporting as an element of the information support for the managerial decision-making process. The main issues of the organizational support for the process of building an effective integrated reporting system at an enterprise have been defined, accounting of which would help to obtain the expected results and ensure that objectives of the information support for the managerial decisions are met. The article provides recommendations for the organization of a system for the integrated accounting and control, formation of the integrated reporting, processes for the input, processing and using information for preparation of integrated reporting; an organizational model of the process of formation of the integrated reporting for enterprise has been proposed. It has been specified that the institutional systems of contemporary enterprises should have the potential capabilities to transform information on financial and non-financial aspects of activities into economic value.

Keywords: integrated reporting, enterprise, management accounting, organizational aspects, information support, managerial decisions, resources, results.

Fig.: 3. **Bibl.:** 18.

Burlan Svitlana A. – PhD (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Accounting and Auditing, Black Sea National University named after P. Mohyla (10 68 Desantnykiv Str., Mykolaiv, 54003, Ukraine)

E-mail: burlan_sa@mail.ru

Katkova Natalia V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Economic Analysis, Admiral Makarov National University of Shipbuilding (9 Heroiv Ukrainy Ave., Mykolaiv, 54025, Ukraine)

E-mail: nataliavkatkova@gmail.com

Функціонування підприємства в сучасному економічному середовищі все частіше характеризується категоріями сталого розвитку, для якого однаково важливими є досягнення фінансових результатів, вирішення суспільних проблем, а також захист на-

вколишнього середовища. Саме через різноманітність цілей розвитку підприємства, викликану зміною умов та пріоритетів суспільно-економічного середовища, відбуваються суттєві зміни в інформаційному забезпеченні процесу прийняття управлінських рішень керівництвом

підприємств. Система інтегрованого обліку та звітності виступає інструментом забезпечення ефективності комунікаційних каналів між підприємством і його вигодонабувачами та зовнішнім середовищем, представляючи ситуацію на підприємстві більш комплексно, з урахуванням як матеріальних, так і нематеріальних аспектів формування кінцевого результату діяльності підприємства. З огляду на це, особливої актуальності набуває дослідження проблематики організації процесу формування інтегрованої звітності на сучасному підприємстві.

Теоретичні та практичні аспекти щодо інтегрованої звітності широко представлені в роботах закордонних дослідників, зокрема: М. Штейна [17] К. Чурета, Р. Еклеса [12; 13], А. Зікарі [18], М. Арнольда, А. Базена, Р. Франка [11]. Проблемні питання організації впровадження та використання інтегрованої звітності підприємств розглядаються також у роботах вітчизняних вчених, таких як О. Гриценко [3], П. Атамас [1], А. Гордієнко [2], Р. Костирко [5] та інших.

Попри вагомий внесок науковців та практиків у формування теоретико-методологічної бази дослідження інтегрованої звітності питання організаційного забезпечення впровадження, складання та розвитку інтегрованої звітності як способу створення ефективної інформаційної бази для прийняття обґрунтованих і результативних управлінських рішень потребують суттєвого поглиблення та розширення.

Метою статті є виявлення проблем організаційного забезпечення інтегрованої звітності підприємства та розробка рекомендацій щодо його формування.

На даний момент підприємства все частіше використовують інтегровану звітність як спосіб забезпечення процесів прийняття рішень збалансованою інформацією щодо стану внутрішнього середовища підприємства (включаючи питання формування його цінності за допомогою матеріальних і нематеріальних компонент), та комплексного впливу його діяльності на суспільство, економіку та екологію [2; 4–6]. Проявом цього процесу є поширення у практиці нових інструментів управлінського обліку, орієнтованих на потреби підприємства щодо вирішення певного переліку проблем екологічного, соціального та економічного характеру.

Аналізуючи історичний розвиток інтегрованої звітності як прогресивної моделі організації системи обліку та контролю на підприємстві, можна стверджувати, що в процесі цього розвитку зміни піддалися перспективи та напрями створення нефінансових звітів у відповідь на диференційовані суспільні очікування.

Сучасні компанії намагаються інтегрувати фінансові та нефінансові дані, проблематику економічного, екологічного та суспільного розвитку багатьма способами, що мало наслідком збільшення комбінацій та форматів діючих моделей звітності конкретних підприємств, розвиток нових форм, інструментів та моделей. Зокрема, можна виокремити такі підходи до організації процесу складання звітності, орієнтованої на комплексне висвітлення нематеріальних і матеріальних факторів, економічних, екологічних і суспільних аспектів результативності діяльності [1; 8]:

1. Звітність щодо сталого розвитку, як доповнення до фінансового звіту підприємства. Деякі підприємства додатково, крім фінансового звіту, публікують звіти зі сталого розвитку. Звітність цього виду являє собою публікацію, яка одночасно надає інформацію, що стосується дій і результатів підприємства в суспільній, економічній та екологічній сферах.

2. Розширений фінансовий звіт. З огляду на зростаюче значення суспільних та екологічних аспектів щораз більша кількість підприємств поєднує питання сталого розвитку з фінансовим звітом, включаючи їх у примітки до фінансової звітності.

3. Декілька різних відмінних звітів. Замість розробки інтегрованої звітності або включення нефінансових даних у фінансовий звіт частина підприємств формує та публікує різні серії звітів (наприклад, звіт з охорони навколишнього середовища, звіт із соціальної відповідальності, звіт щодо корпоративної культури і т. п.). Кожен з цих звітів належить до специфічного урівноваженого аспекту розвитку підприємства і спрямований на задоволення потреб різних груп користувачів.

4. Інтегрована звітність. Частина підприємств здійснює розробку та поширення єдиного звіту, який поєднує в собі фінансові дані, що походять з річного звіту, з нефінансовими даними (питання охорони навколишнього середовища, суспільного впливу), які можна знайти у звітах щодо сталого розвитку. Цього виду звітність характеризується обліком фінансових і нефінансових даних у такий спосіб, який віддзеркалює їх взаємний вплив.

Інтегрована звітність, на відміну від існуючих традиційних систем звітності, обліку та контролю, являє собою джерело істотної інформації про стратегію організації, проблеми та тенденції управління та шляхи вирішення комерційних, соціальних і екологічних питань. За допомогою ефективного об'єднання різних сфер, які поєднуються в інтегрованій звітності (економіка, екологія, суспільство з одного боку, в іншому контексті – оцінка як матеріальних, так і нематеріальних аспектів та умов діяльності організації), керівництво підприємства має можливість не лише отримати в розпорядження інформацію про результати діяльності в минулому, але й демонструвати довгострокову перспективу формування цінності компанії в майбутньому, і, що важливо, описуючи діяльність компанії у певному контексті (соціальному, економічному, екологічному) [4].

На сьогоднішній день інтегрована звітність вважається моделлю, орієнтованою в майбутнє, що більш повно забезпечує потреби користувачів звітності в отриманні обґрунтованої та повноцінної інформації як основи прийняття управлінських рішень [14; 15]. Істотним і динамічним фактором прийняття управлінських рішень стають нефінансові дані стосовно діяльності підприємств у сучасному бізнес-середовищі.

Інтегрована звітність відіграє важливе значення в процесі прийняття управлінських рішень, оскільки надає достатньо вичерпну інформацію, необхідну менеджменту для ефективного реагування на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі, у структурі активів та в тенденціях досягнення основних цілей розвитку. Інтегрова-

на звітність підприємства є інструментом більш ефективного спілкування, що забезпечує послідовність процесів і поліпшення зовнішніх комунікацій [1]. Підприємства, що використовують інтегровану звітність, демонструють комплексний підхід до обліку та контролю, планування та керівництва, поєднуючи нефінансові та фінансові ключові показники ефективності з метою представлення шляхів досягнення цілісної стратегії розвитку.

Усі зазначені ключові переваги інтегрованої звітності є передумовами стратегічного розвитку бізнесу, що застосовує дану модель звітності, оскільки вона пов'язує стратегічні аспекти діяльності організації з її результатами на операційному рівні, зобов'язаннями по вирішенню важливих екологічних, соціальних та економічних питань. Водночас, поряд з перевагами використання інтегрованої звітності, існують певні проблемні аспекти організаційного характеру, що ускладнюють швидке та ефективне впровадження та поширення інтегрованої звітності в практиці сучасних підприємств (рис. 1).

Безумовно, однією з головних проблем у сфері інтегрованої звітності, яка по сьогодні залишилася нерозв'язаною ні в глобальних масштабах [10; 13; 14], ні на рівні України [7; 8], є відсутність відповідних стандартів, що забезпечували б порівнянність, зв'язність, достовірність та можливість контролю інтегрованої звітності. Впровадження інтегрованої звітності, стандартизованої на міжнародному рівні, з одного боку, дозволило б підприємствам вирішити проблему подання звітної інформації за єдиними правилами, що діють у всьому світі, а з іншого – забезпечило б сприйняття інтегрованої звітності не як знаряддя піару, а як форму комплексного представлення інформації щодо фактичної та актуальної ситуації на підприємстві.

Однією з найбільш значущих проблем використання прогресивних моделей звітності в Україні є також діюча в даний час тенденція відображення мінімальних фінансових результатів через фіскальну спрямованість бухгалтерського обліку. Інтегрована звітність у цьому контексті функціонально забезпечує можливість для керівництва та власників підприємства мати інформацію, необхідну для прийняття обґрунтованих і доцільних управлінських рішень щодо поліпшення результатів діяльності в довгостроковій перспективі, що забезпечується передусім шляхом постійного та послідовного зростання ефективності використання ресурсів на підприємстві.

Подолання зазначених проблем організаційного забезпечення формування інтегрованої звітності сучасних підприємств є важливим завданням розвитку сучасної системи обліку та контролю підприємств.

Безумовно, не всім підприємствам вигідно детально розкривати інформацію не лише про власне фінансове становище (що часто вимагається законодавством країни), але й про інші аспекти діяльності. Проте бажання формування позитивного іміджу компанії, передусім серед інвесторів, отримання довіри клієнтів у зв'язку з доступністю інформації та її відкритістю стимулює та стимулюватиме надалі все більшу кількість підприємств використовувати у своїй практиці модель інтегрованої звітності як базової в корпоративній системі обліку та контролю.

Організація процесу формування інтегрованої звітності підприємства передбачає комплекс організаційних заходів, реалізація яких необхідна для впровадження та функціонування конкретних елементів – підсистем інтегрованої системи обліку та контролю підприємства. Такими підсистемами є інформаційні системи, задіяні для обробки та аналізу інформації, ор-

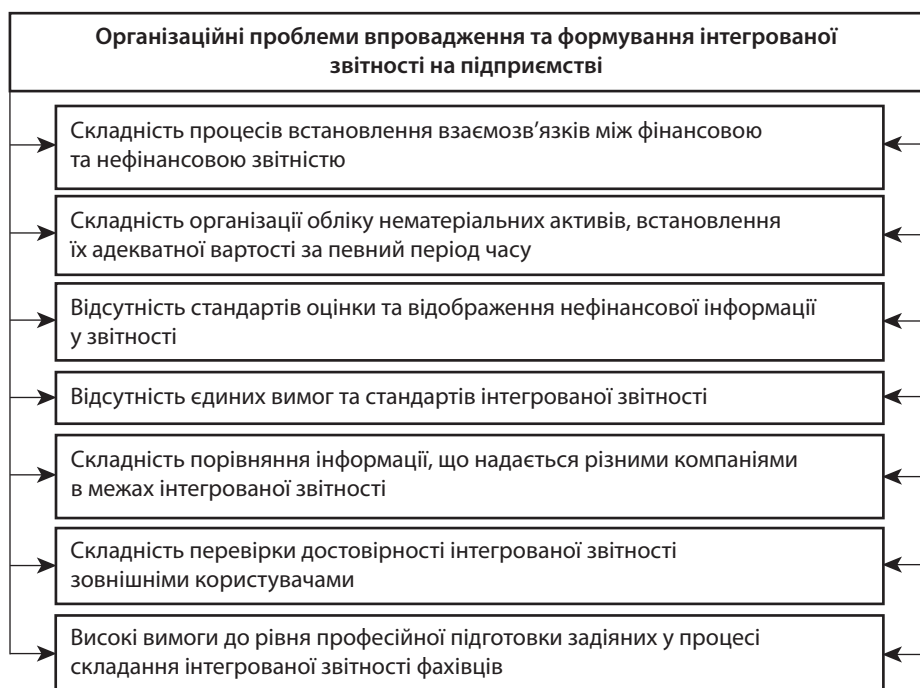

Рис. 1. Організаційні проблеми впровадження та формування інтегрованої звітності на підприємстві

ганізаційна структура підприємства, яку слід привести у відповідність до цілей організації інтегрованого обліку та контролю, методичне забезпечення та стандарти, а також – інтегрована звітність підприємства, що є результатом функціонування інтегрованої системи обліку та контролю підприємства та джерелом збалансованої та підготовленої належним чином інформації, необхідної для обґрунтування та прийняття управлінських рішень на підприємстві (рис. 2).

для складання звітності відповідного виду. Такий робочий план дозволяє один раз ввезену інформацію використовувати кілька разів для різних цілей.

На рис. 3 представлено схему організації процесів введення, обробки та використання для складання інтегрованої звітності інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень на підприємстві.

Запропоновані рекомендації щодо оптимізації обліково-аналітичного забезпечення діяльності сучас-

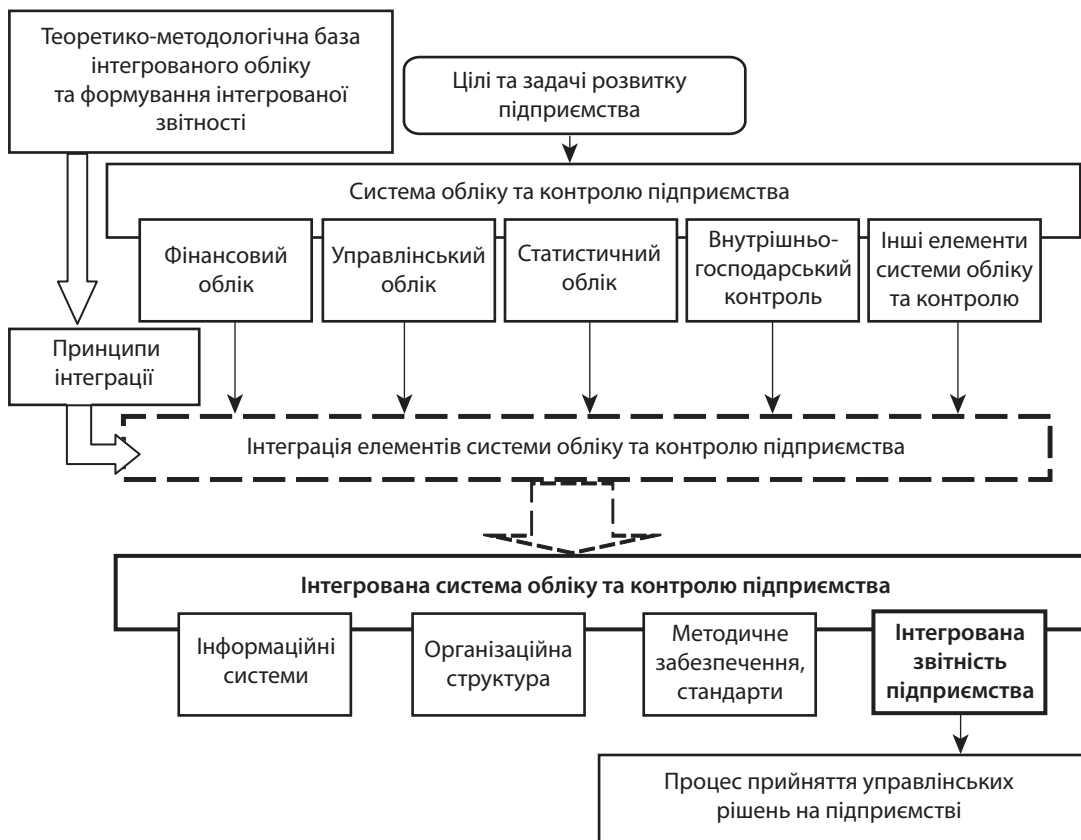

Рис. 2. Організація процесу формування інтегрованої звітності підприємства

Структура інтегрованої системи обліку та контролю підприємства формується відповідно до цілей, завдань і стратегії розвитку організації. Ефективність функціонування цієї системи досягається за рахунок регламентацій усіх її елементів на рівні внутрішніх стандартів обліку, що мають відповідати діючому законодавству та внутрішнім регламентам, нормам і правилам корпоративного управління.

них підприємств ґрунтуються на впровадженні моделі інтегрованої звітності.

ВИСНОВКИ

Інтегрована звітність як сучасна прогресивна модель обліку та контролю, що стрімко поширюється та має значний потенціал розвитку за сучасних умов як у світі, так і, зокрема, в Україні, фокусується не тільки на фінансовому капіталі, а й на виробничих, людських, інтелектуальних, природних і соціальних ресурсах, що робить її інструментом, покликаним об'єднати всі аспекти господарської діяльності підприємства в один чіткий та зрозумілий для її користувачів формат.

Організація процесів інтеграції обліку та контролю на підприємстві здійснюється, виходячи з особливостей обліково-контрольної діяльності конкретного підприємства, передусім – системи управлінського обліку, і з дотриманням єдності предмета і методів обліку та контролю, складання звітності. У процесі інтеграції складання фінансової та управлінської звітності в загальну систему облік ведеться на єдиній принципово-методологічній основі. У рамках дотримання єдиної методологічної основи слід застосовувати структурований робочий план, де виділяються модулі

З огляду на варіативність інформаційних запитів різних груп користувачів, в Україні доцільним є формування адаптивної моделі інтегрованої звітності в контексті стратегічного соціо-еколого-економічного розвитку підприємства, з використанням запропонованих у роботі пропозицій організаційного характеру щодо системи інтегрованого обліку та контролю, формуван-

Рис. 3. Організація процесів введення, обробки та використання інформації для складання інтегрованої звітності

ня інтегрованої звітності, процесів введення, обробки та використання інформації для складання інтегрованої звітності.

В організаційних системах сучасних підприємств мають бути закладено потенційні можливості трансформації інформації стосовно фінансових і нефінансових аспектів діяльності підприємства в економічну цінність, що забезпечує обґрунтованість та ефективність управлінських рішень на підприємстві та, як наслідок, – формування та підтримку його конкурентних переваг. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Атамас П. Й. Інтегрована корпоративна звітність: проблеми впровадження. *Академічний огляд*. 2015. № 1 (42). С. 78–85.
2. Гордієнко А. М., Гнедіна К. В. Інтегрована звітність як інструмент забезпечення сталого розвитку суб'єктів господарювання // *Юність науки – 2015: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства: зб. тез доп. Міжнар. студент. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 23–24 квітня 2015 р.): у 9 ч. Чернігів: ЧНТУ, 2015. Ч. 4. С. 45–47.*
3. Удосконалення методики та організації обліково-аналітичної роботи: матер. міжнар. студент. наук.-практ. конф. Чернігів: ЧНТУ, 2015. С. 45–47.
4. Гриценко О. І. Фактори впливу соціальних аспектів діяльності на формування інтегрованої звітності. *Проблеми інноваційного розвитку економіки України: зб. наук. пр. У 2-х ч. 2014. Ч. 1. С. 145–152.*
5. Костирко Р. О. Інтегрована звітність – інструмент соціально відповідального бізнесу. *Часопис економічних реформ*. 2014. № 1 (13). С. 49–54.

6. Легенчук С. Ф. Розвиток теорії і методології бухгалтерського обліку в умовах постіндустріальної економіки: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.09. Житомир, 2011. 37 с.

7. Макаренко І. О. Інтегрована звітність як майбутнє корпоративної звітності // *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник тез доповідей XVI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Суми, 24–25 жовтня 2013 р.): в 2 т. Суми, 2013. Т. 2. С. 63–65.*

8. Петрушевська В. В., Соболева Я. С. Перспективи впровадження інтегрованої звітності як інструменту підвищення інвестиційної привабливості українських підприємств // *Потенціал стійкого розвитку та фінансова безпека соціально-економічних систем: I Всеукр. наук.-практич. конф. (Сімферополь, 17–18 жовтня 2013 р.)*. Сімферополь: ВД «АРАЛ», 2013. С. 249–252.

9. Рета М. В. Стратегічний управлінський облік: концептуальні засади та використання в системі підприємства. *Вісник НТУ «ХП»*. 2014. № 64. С. 129–137.

10. Accounting for Sustainability, Governance & Collaboration/Establishing An «International Integrated Reporting Committee», 2010. URL: <http://www.accountingforsustainability.org/wp-content/uploads/20n/10/Governance-and-CoUaboration.pdf>

11. Arnold M., Bassen A., Frank R. Integrating Sustainability Reports into Financial Statements: An Experimental Study // *Working Paper, University of Hamburg*. 2012. URL: http://www.dvfa.de/fileadmin/downloads/Publikationen/Artikel/integrating_sustainability_reports_into_financial_statements.pdf

12. Churet C., Eccles R. G. Integrated reporting, quality of management and financial performance. *Journal of Applied Corporate Finance*. 2014. Vol. 26, No. 1. P. 56–64.

13. Eccles R. G., Krzus M. P. One Report: Integrated Reporting for a Sustainable Strategy. John Wiley & Sons, Inc. 2010. March. 256 p.

14. IIRC, Towards Integrated Reporting, Communicating Value 21st Century, 2011. URL: <http://www.accaglobal.com/in/en/technical-activities/technical-resources-search/2011/december/iirc-towards-integrated-reporting.html>

15. Kiron D. Get Ready: Mandated Integrated Reporting Is the Future of Corporate Reporting. *MIT Sloan Management Review*. 2012. March 13. URL: <http://sloanreview.mit.edu/>

16. Proctor R. Management Accounting for Business Decision. London: Prentice Hall Financial Times, 2006.

17. Steyn M. Organisational benefits and implementation challenges of mandatory integrated reporting: Perspectives of senior executives at South African listed companies. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*. 2014. Vol. 5. Iss. 4. P. 476–503.

18. Zicari A. Can One Report be Reached? the Challenge of Integrating Different Perspectives on Corporate Performance // Communicating Corporate Social Responsibility: Perspectives and Practice. Emerald Group Publishing Limited, 2014. P. 201–216.

REFERENCES

Atamas, P. I. "Intehrovana korporatyvna zvitnist: problemy vprovadzhennia" [Integrated corporate reporting: problems of implementation]. *Akademichniy ohliad*, no. 1 (42) (2015): 78-85.

"Accounting for Sustainability, Governance & Collaboration/ Establishing An «International Integrated Reporting Committee», 2010". <http://www.accountingforsustainability.org/wpcontent/uploads/20n/10/Governance-and-CoUaboration.pdf>

Arnold, M., Bassen, A., and Frank, R. "Integrating Sustainability Reports into Financial Statements: An Experimental Study" Working Paper, University of Hamburg. http://www.dvfa.de/fileadmin/downloads/Publikationen/Artikel/integrating_sustainability_reports_into_financial_statements.pdf

Churet, C., and Eccles, R. G. "Integrated reporting, quality of management and financial performance". *Journal of Applied Corporate Finance*. Vol. 26, no. 1 (2014): 56-64.

Eccles, R. G., and Krzus, M. P. *One Report: Integrated Reporting for a Sustainable Strategy*. John Wiley & Sons, Inc., 2010.

Hordiienko, A. M., and Hnedina, K. V. "Intehrovana zvitnist yak instrument zabezpechennia staloho rozvytku subiektiv hospodariuvannia" [Integrated reporting as a tool to ensure sustainable development entities]. *Yunist nauky – 2015: sotsialno-ekonomichni ta humanitarni aspekty rozvytku suspilstva*. Part 4. Chernihiv: ChNTU, 2015. 45-47.

Hrytsenko, O. I. "Faktory vplyvu sotsialnykh aspektiv diialnosti na formuvannia intehrovanoi zvitnosti" [The factors of influence of social aspects on the formation of integrated reporting]. *Problemy innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy*. Vol. 1 (2014): 145-152.

"IIRC, Towards Integrated Reporting, Communicating Value 21st Century, 2011". <http://www.accaglobal.com/in/en/technical-activities/technical-resources-search/2011/december/iirc-towards-integrated-reporting.html>

Kostyrko, R. O. "Intehrovana zvitnist - instrument sotsialno vidpovidalnoho biznesu" [Integrated reporting is a tool of socially responsible business]. *Chasopys ekonomichnykh reform*, no. 1 (13) (2014): 49-54.

Kiron, D. "Get Ready: Mandated Integrated Reporting Is the Future of Corporate Reporting". *MIT Sloan Management Review*. <http://sloanreview.mit.edu/>

Lehenchuk, S. F. "Rozvytok teorii i metodolohii bukhalterskoho obliku v umovakh postindustrialnoi ekonomiky" [The development of the theory and methodology of accounting in postindustrial economy]. *Avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk: 08.00.09*, 2011.

Makarenko, I. O. "Intehrovana zvitnist yak maibutnie korporatyvnoi zvitnosti" [Integrated reporting as the future of corpo-

rate reporting]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*. Vol. 2. Sumy, 2013. 63-65.

Petrushevska, V. V., and Sobolieva, Ya. S. "Perspektyvy vprovadzhennia intehrovanoi zvitnosti yak instrumentu pidvyshchennia investytsiinoi pryvablyvosti ukraïnskykh pidpriemstv" [Prospects of implementing integrated reporting as a tool to increase investment attractiveness of Ukrainian enterprises]. *Potensial stiikoho rozvytku ta finansova bezpeka sotsialno-ekonomichnykh system*. Simferopol: ARIAL, 2013. 249-252.

Proctor, R. *Management Accounting for Business Decision*. London: Prentice Hall Financial Times, 2006.

Reta, M. V. "Stratehichniy upravlinskyi oblik: kontseptualni zasady ta vykorystannia v systemi pidpriemstva" [Strategic management accounting: conceptual foundations and use in the enterprise system]. *Visnyk NTU «KhPI»*, no. 64 (2014): 129-137.

Steyn, M. "Organisational benefits and implementation challenges of mandatory integrated reporting: Perspectives of senior executives at South African listed companies". *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*. Vol. 5, no. 4 (2014): 476-503.

Udoskonalennia metodyky ta orhanizatsii oblikovo-analitychnoi roboty. Chernyiv: ChNTU, 2015. 45-47.

Zicari, A. "Can One Report be Reached? The Challenge of Integrating Different Perspectives on Corporate Performance". In *Communicating Corporate Social Responsibility: Perspectives and Practice*, 201-216. Emerald Group Publishing Limited, 2014.